

Otizm Spektrum Bozukluğu Olan Bir Ergen Hastada İdrar Yolu Enfeksiyonuna Bağlı İrritabilite Tedavisi

Asiye ARICI GÜRBÜZ¹, Canan KUYGUN KARCI¹

Adana Dr. Ekrem Tok Ruh Sağlığı ve Hastalıkları Hastanesi Çocuk Psikiyatri polikliniği, Adana

GİRİŞ: Otizm Spektrum Bozukluğu (OSB) sosyal – iletişimsel alanda belirgin yetersizlikler, tekrarlayıcı davranışlar ve sınırlı ilgi alanları ile karakterize olan erken çocukluk çağında başlayan nörogelişimsel bir bozukluktur. Görülme sıklığı giderek artmakla birlikte bazı yayınlarda 1/36 olabileceği ileri sürülmektedir. OSB’li bireyler birçok fiziksel ve ruhsal komorbid bozukluk açısından riskli bir grubu oluşturmaktadır. İrritabilite OSB’li bireylerde gözlenen sorunların başında gelmektedir. OSB’de irritabilite, davranış problemleri, sözel ya da fiziksel agresyon, kendine ve ya çevreye zarar verme şeklinde görülebilmektedir. Bu olgu sunumunda OSB’li bir ergen hastanın akut başlangıçlı sözel ve fiziksel agresyon, kendine ve etrafına zarar verme şeklindeki irritabilite belirtilerinin idrar yolu enfeksiyonu tedavisi ile belirgin düzeyde iyileşmesi sunulmuştur.

OLGU: 15 yaşında, özel eğitim 7.sınıfa giden OSB’li erkek hasta, son üç gündür sinirlilik, etrafa zarar verme, özellikle anne tuvalete götürmek istediği zaman anneye vurma, tuvalete gitmeme şikayetleri nedeniyle ailesi tarafından polikliniğimize getirildi. Aileden alınan bilgiye göre; hastanın 3 yaşında OSB tanısı aldığı, konuşmasının olmadığı, istediği şeyleri işaret edebildiği, özbakımında annesinin desteğine bağımlı olduğu, tuvalet eğitiminin olduğu, çocukluğunda sinirlilik ve hareketlilik nedeniyle risperidon 1 mg/g kullanım öyküsü olduğu ancak şikayetleri gerileyen hastanın ilacı kademeli olarak kestığı, sonrasında yaklaşık 4 yıl herhangi bir psikotrop ilaç kullanmadığı öğrenildi. Özgeçmişinde ve soygeçmişinde hastalık öyküsü yoktu.

1 yıldır ergenliğe bağlı irritabilite nedeniyle aripiprazol solüsyon 3 mg/g şeklinde kullanan hastanın son üç gündür hareketlilik, sinirlilik, öfke nöbetleri, gündüzleri idrar kaçırma, özellikle annesi tuvalete götürmeye çalıştığı zaman anneye zarar verme, tuvalete girmeme, tuvalette idrar yapmak istememe şeklinde şikayetleri başlamış. Mevcut şikayetlerle dış merkezde acil servise başvuran hastaya i.m haloperidol 5 mg + biperiden 5 mg uygulandığı ve idrar sondası takılarak idrarının boşaltıldığı öğrenildi. Ancak ertesi gün hastanın şikayetlerinin devam ettiği öğrenildi. Mevcut şikayetler ile polikliniğimize başvuran hastanın tedavisi aripiprazol 5 mg /g şeklinde düzenlenerek hastaya tam idrar tetkiki yapıldı. İdrar yolu enfeksiyonu (İYE) tanısı koyulan hastaya sefiksim 200 mg/g tedavisi başlandı. Sefiksim 200 mg/g tedavisinin üçüncü günü tuvalete kendi isteği ile gidebildiği, irritabilitesinin gerilediği gözlemlendi. Sefiksim 200 mg/g tedavisinin tamamlanmasının ardından herhangi bir şikayeti olmayan hastanın aripiprazol 5 mg /g tedavisine devam edilmektedir.

TARTIŞMA: OSB'li bireylerde irritabilite çoğu zaman OSB hastalığına, ergenliğe ya da eşlik eden ruhsal hastalığa bağlı olarak görülmektedir. Buna ek olarak fiziksel hastalıklara sekonder olabileceği de bilinmektedir. Özellikle sözel becerileri kısıtlı olan OSB'li bireylerin irritabilite nedenlerinin anlaşılması oldukça zor olmaktadır. OSB'de eğitsel tedavinin yanında hiperaktivite, uyku bozukluğu ve ya irritabilite gibi ruhsal bozukluklar eşlik ettiğinde farmakolojik müdahaleler gerekmektedir. İritabilite tedavisinde aripiprazol FDA onayı bulunan bir ajandır. Son zamanlarda herhangi bir stresör tariflenmeyen hastamızda akut başlayan şikayetlerinden aripiprazol 5 mg/g tedavisi ile irritabilite şiddeti azalmış ancak idrar ile ilgili sorunları devam etmiştir. İYE tedavisi ile hem irritabilite hem de idrar ile ilgili şikayetlerinin belirgin düzeyde gerilediği gözlemlenmiştir.

SONUÇ: Bu olgu, OSB'li bireylerde özellikle akut başlangıçlı irritabilitenin nedeninin yeni başlayan ruhsal hastalık olması ihtimaline karşılık olası fiziksel tıbbi durumlarında akılda tutulması gerektiğini göstermiştir.

